

Sygn. akt *III APo 2/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Cyran

SSA Marek Borkiewicz

Protokolant: st. insp. sąd. Dorota Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2015 r. w Poznaniu

sprawy **D. A.** obwinionej o to, że stosowała wobec dzieci kary nieprzewidziane w statucie szkoły, między innymi uderzyła książką w głowę, pociągnęła ręką za ucho, postraszyła policjantem, a także pozostawiła dzieci bez opieki osób do tego upoważnionych na czas wykonywania innych czynności, czym uchybiła godności zawodu nauczyciela i obowiązkom nauczyciela określonym w art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 2014r., poz. 191 z późn. zm.)

na skutek odwołania D. A.

od orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej

z dnia 15 kwietnia 2015 r. sygn. akt OKDN.121.28.2014

1. u c h y l a zaskarżone orzeczenie i umarza postępowanie;
2. zasądza od Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Edukacji Narodowej na rzecz D. A. kwotę 150 zł tytułem kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym.

SSA Marek Borkiewicz	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Ewa Cyran
----------------------	-----------------------	---------------

UZASADNIENIE

Orzeczeniem dyscyplinarnym z dnia 15 kwietnia 2015 r., Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej postanowiła zaskarżone w sprawie D. A., orzeczenie uchylić w całości i uznać Ją winną tego, że w okresie: wrzesień 2006 r. do 8 stycznia 2007 r. uderzała książką w głowę, pociągnęła za ucho, postraszyła policjantem, a także pozostawiła dzieci bez opieki osób do tego upoważnionych na czas wykonywania innych czynności, czym uchybiła godności zawodu i obowiązkom nauczyciela określonym w art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, za co w myśl art. 75 ust. 1 cyt. ustawy podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej i na podstawie art. 76 ust.1 pkt 1 powołanej ustawy i wymierzyć karę nagany z ostrzeżeniem.

Komisja ustaliła następujący stan faktyczny:

W dniu 22 stycznia 2007 r. do Wojewody (...) wpłynął wniosek złożony przez Burmistrza Miasta i Gminy G., w którym zwrócił się o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w sprawie nauczycielki oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w P.. W piśmie zawiadomiono o istotnych naruszeniach praw i dóbr dzieci w oddziale przedszkolnym w przedmiocie „środków dyscyplinujących ucznia” przez nauczycielkę prowadzącą zajęcia, panią D. A.. Pismem z dnia 19 marca 2007 r. zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...), po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, zwrócił się do Komisji Dyscyplinarnej dla (...) przy Wojewodzie (...) o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w stosunku do pani D. A. i jego jednoczesne zawieszenie do czasu zakończenia postępowania przygotowawczego w sprawie „znęcania się fizycznego i psychicznego nad dziećmi z oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w P., tj. o czyn z art. 207 § 1 kk.” nadzorowanego przez Prokuraturę Rejonową w K..

W dniu 26 marca 2007 r. Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) wydała postanowienie o wszczęciu i zawieszeniu postępowania.

W dniu 4 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy w Koninie wydał wyrok w sprawie Obwinionej, uniewinniając ją od kilku stawianych zarzutów oraz uznając za winną w zakresie naruszenia nietykalności cielesnej ucznia poprzez uderzenie książką w głowę, pociągnięcie za ucho. Od wyroku wniesiono apelacje, zarówno Obwiniona, jak i prokurator, do Sądu Okręgowego w Koninie. W dniu 11 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Koninie zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że warunkowo umorzył postępowanie karne wobec Oskarżonej o przypisane jej przestępstwo, na okres próby 1 roku, a także utrzymał zaskarżony wyrok w pozostałej części.

W dniu 6 listopada 2012 r. Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) rozpatrzyła sprawę Obwinionej pani D. A. – postawiono zarzuty stosowania wobec dzieci kar nieprzewidzianych w statucie szkoły, m.in. uderzenie ucznia książką w głowę, pociągnięcia ręką za ucho, postraszenia policjantem, pozostawienia dzieci bez opieki osób do tego uprawnionych na czas wykonywania innych czynności. Komisja uznała Obwinioną winną zarzucanego przewinienia i wymierzyła karę zwolnienia z pracy.

W dniu 19 lutego 2014 r. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej, po rozpatrzeniu odwołania obrońcy Obwinionej, postanowiła uchylić zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazać Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) do ponownego rozpatrzenia.

W dniu 24 marca 2014 r. w wyniku przeprowadzonej rozprawy Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) postanowiła umorzyć postępowanie z uwagi na przedawnienie.

W dniu 10 kwietnia 2014 r. do Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej wpłynęło odwołanie złożone przez Rzecznika Dyscyplinarnego dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) od wydanego orzeczenia dyscyplinarnego umarzającego postępowanie w stosunku do nauczyciela D. A., obwinionej o „stosowanie wobec dzieci kar nieprzewidzianych w statucie szkoły, m.in. Obwiniona uderzyła książką w głowę, pociągnęła za ucho, postraszyła policjantem, a także pozostawiła dzieci bez opieki osób do tego upoważnionych na czas wykonywania innych czynności”, zarzucając temu orzeczeniu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że karalność czynu, którego dopuściła się Obwiniona uległa przedawnieniu, na podstawie art. 101 § 1 ust. 4 kk, po upływie 5 lat od jego popełnienia. Wskazując na powyższe, wniesiono o zmianę lub uchylenie powołanego orzeczenia dyscyplinarnego i przekazanie go do ponownego rozpatrzenia.

W ocenie Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej, po dokonaniu wnikliwej analizy zgromadzonej w sprawie dokumentacji, wysłuchaniu stanowiska Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Edukacji Narodowej, obrońcy z wyboru oraz Obwinionej, Komisja podzieliła ustalenia zawarte w odwołaniu Rzecznika Dyscyplinarnego dla (...) przy Wojewodzie (...). Jak stwierdziła, postępowanie dyscyplinarne wobec Obwinionej zostało wszczęte zgodnie z terminami przewidzianymi w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982

r. Karta Nauczyciela, dlatego nie ma w tym przypadku zastosowania § 4 ust. 1 pkt 6 dotyczący przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Jak wskazała Komisja, po analizie materiału dowodowego, uznała Obwinioną winną stawianych jej zarzutów tj. stosowania wobec dzieci kar nieprzewidzianych w statucie szkoły, m.in. uderzenie ucznia książką w głowę, pociągnięcia ręką za ucho, postraszenia policjantem, pozostawienia dzieci bez opieki osób do tego uprawnionych na czas wykonywania innych czynności. Komisja ta wskazała, że jest to uchybienie godności zawodu i obowiązkom nauczyciela, co stanowi naruszenie przepisów art. 6 Karty Nauczyciela – nauczyciel obowiązany jest „rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę; jak również wspierać każdego ucznia w jego rozwoju”. Obwiniona swoim zachowaniem bowiem uchybiła ww. zasadom.

Ponadto swoim zachowaniem tj. pozostawieniem dzieci pod opieką osób do tego nieupoważnionych, naruszyła zapisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych szkołach i placówkach z dnia 31 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2003 r., nr 6, poz. 69 ze zm.) – „niedopuszczalne jest prowadzenie jakichkolwiek zajęć bez nadzoru upoważnionej do tego osoby”.

Od orzeczenia Komisji zostało wniesione odwołanie, w którym zaskarżono wyżej wskazane orzeczenie w całości. Na podstawie art. 368 § 1 pkt 2 k.p.c. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 101 § 2 kk i art. 102 kk w związku z art. 217 § 3 kk poprzez nieuznanie, iż przedmiotowe postępowanie w związku treścią art. 81 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela podlegało umorzeniu ze względu na przedawnienie karalności zarzucanego Obwinionej czynu w dniu 8 stycznia 2013 r.

Na podstawie art. 368 § 1 pkt 5 w związku z art. 386 § 1 kpc wniesiono o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości, stwierdzenie, iż przedawnienie karalności zarzucanego Obwinionej czynu nastąpiło w dniu 8 stycznia 2013 r. oraz umorzenie postępowania; 2) zasądzenie kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazuje, że zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 1998 r. w sprawie komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego, nie wszczyna się postępowania dyscyplinarnego, a wszczęte umarza, gdy nastąpiło przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej, o którym mowa w art. 81 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela. W tym miejscu Sąd Apelacyjny zarazem podkreśla, że wyżej wskazana prawna regulacja z ustawy – Karta Nauczyciela może być tylko tak interpretowana, że unormowanie to dotyczy przedawnienia karalności. Gdyby bowiem przyjąć, że zgodnie z art. 81 ust. 1 Karty Nauczyciela przedawnienie karalności przewinień dyscyplinarnych nie następuje, o ile postępowanie to zostało wszczęte we właściwym czasie, to w konsekwencji należało by również zaakceptować wnioski, że ustawodawca przewidział w prawie karnym przedawnienie karalności przeważającej liczby różnego rodzaju przestępstw, a nie wprowadził tej instytucji do postępowania dyscyplinarnego, dotyczącego przewinień dyscyplinarnych, a więc zasługujących na słabszą represję. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wnioski te byłyby nie do przyjęcia, przy założeniu racjonalności działań ustawodawcy. Za zupełnie nieuzasadnione należy również przyjąć rozwiązanie, zgodnie z którym ustawodawca przewidział stosunkowo krótki termin na wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i jednocześnie zdecydował, że postępowanie tak wszczęte może toczyć się bez ograniczeń czasowych. W świetle powyższych rozważań niezwykle trudno byłoby znaleźć rzeczowe argumenty na rzecz tezy że brak ingerencji ustawodawcy w uregulowanie z art. 81 Karty Nauczyciela dotyczące przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli jest wynikiem jego świadomego działania, a nie przeoczenia. Musiałyby to bowiem być argumenty, wskazujące na zasadność zupełnie odmiennego potraktowania w omawianym obszarze jednej grupy zawodowej-nauczycieli (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 18 kwietnia 2013 r., III APo 6/12). Sumując, Sąd Apelacyjny zwraca

uwagę, że wyżej wskazana prawna regulacja z ustawy – Karta Nauczyciela może być tylko tak interpretowana, że unormowanie to dotyczy przedawnienia karalności.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd II instancji wskazuje, że w przedmiotowym przepisie – art. 81 ust. 1 Karty Nauczyciela chodzi o dwie sytuacje, a mianowicie: 1) taką kiedy przewinienie dyscyplinarne nie wyczerpuje jednocześnie znamion przestępstwa oraz taką, w której stanowi ono jednocześnie przestępstwo. Oczywistym jest wniosek, że w drugiej sytuacji czyny będące przedmiotem postępowania dyscyplinarnego uznać należy za bardziej szkodliwe i z tego właśnie względu ustawodawca zdecydował, że w stosunku do takich przewinień w postępowaniu dyscyplinarnym obowiązują terminy przedawnienia odnoszące się do danego przestępstwa, a zatem dłuższe co do zasady. Stąd też, zgodnie z przepisami, przedawnienie karalności czynu uzasadniającego nałożenie kary na nauczyciela w postępowaniu dyscyplinarnym następuje po upływie 3 lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli jednak czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia karalności tego przestępstwa.

Mając na uwadze powyższe, należy przyjąć, iż jeżeli Obwinionej zarzucono popełnienie czynów z art. 217 kk w zw. z art. 91 kk w okresie od września 2006 r. do 8 stycznia 2007 r. to w oparciu o regulację z przepisu art. 101 § 2 kk w związku z art. 102 kk termin przedawnienia upłynął 8 stycznia 2013 r. Wynika to z tego, że karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego, a z takim ma się do czynienia na gruncie przedmiotowej sprawy, ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia. Przy czym jeżeli w okresie, wyżej wskazanym, a więc owego roku (a w tym czasie pokrzywdzone dzieci dowiedziały się o osobie sprawcy), wszczęto postępowanie przeciwko osobie, karalność popełnionego przez nią przestępstwa przedawnia się

z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu. Zatem od daty 8 stycznia 2008 r. zaczął biec termin 5 lat przedawnienia karalności popełnionego przez Obwinioną czynu i upłynął w dniu

8 stycznia 2013 r. Podkreślenia wymaga fakt, iż terminy przedawnienia karalności wskazane w

art. 102 KK mają charakter bezwzględny. Ich upływ powoduje, że nie jest już możliwe ukaranie sprawcy.

Mając na względzie powyższe, na podstawie przepisu art. 386 § 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone orzeczenie i umorzył postępowanie.

SSA Marek Borkiewicz	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Ewa Cyran
----------------------	-----------------------	---------------